

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Minister

Nina Fellman

Föredragande

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 15

Riksdagens grundlagsutskotts begäran om yttrande om RP 137/2018 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om reservpolis och till vissa lagar som har samband med den.

ÅLR 2019/776

51 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt avge yttrande enligt **bilaga 1**.

Nr 16

LagstiftningsPM gällande förändring av behörighetskraven för alarmoperatör.

ÅLR 2019/853

52 Rk1a/utdrag

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningsPM, **bilaga 2**, till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Nr 17

LagstiftningsPM gällande varningsmeddelanden.

ÅLR 2019/854

53 Rk1a/utdrag

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningsPM, **bilaga 3**, till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Dokumentnamn	Nr	Sidnr
YTTRANDE	51 Rk1a	2 (10)

Datum	Dnr
29.1.2019	ÅLR 2019/776

Riksdagens grundlagsutskott
 PeV@eduskunta.fi

Hänvisning
 RP 137/2018 rd

Kontaktperson
 Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende
**RP 137/2018 rd REGERINGENS PROPOSITION
 TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAG OM
 RESERVPOLISER OCH VISSA LAGAR SOM HAR
 SAMBAND MED DEN**

Ålands landskapsregering har beretts tillfälle att inkomma med ett yttrande om RP 137/2018 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om reservpoliser och till vissa lagar som har samband med den.

Enligt den nu gällande lagen är den kompletterande polispersonalen en reserv för polisen som kan tas i bruk genom beslut av statsrådet med hänsyn till statens säkerhet eller exceptionella förhållanden. Genom den nu föreslagna lagstiftningen utvidgas lagens tillämpningsområde så att den också omfattar störningssituationer vid normalförhållanden och inte enbart vid undantagsförhållanden och försvarstillstånd. I lagen föreskrivs om reservpolisens uppgifter, befogenheter, skyldigheter samt om rätten att använda maktmedel. Avsikten med systemet är att fungera som polisens reserv i överraskande, exceptionella och tillfälliga situationer. Statsrådet fattar beslut om insättande av reservpolisen.

Behörighetsfördelningen mellan riket och Åland

I 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland föreskrivs det att landskapet Åland har lagstiftningsbehörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet, med de undantag som anges i självstyrelselagens 27 § 27, 34 och 35 punkt, samt brand- och räddningsväsendet.

Till rikets behörighet hör enligt självstyrelselagen för Åland 27 § 3 p. statsmyndigheternas organisation och verksamhet, 28 p. befolkningskyddet, 34 p. försvarsväsendet och gränsbevakningen, ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd samt beredskap inför undantagstillstånd.

Gällande Ålands del konstateras i anvisningen att enligt självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) 27 § 34 p har riket lagstiftningsbehörighet gällande ordningsmaktens verksamhet för tryggnad av statens säkerhet, försvarstillstånd och beredskap inför undantagsförhållanden. Beredskapslagen tillämpas till dessa delar på Åland.

Republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (FFS 900/2000) stadgar att de *förberedande* förvaltningsuppgifter och uppgifter av annat slag som ankommer på rikets myndigheter inom befolkningsskyddet, försörjningsberedskapen och den allmänna beredskapen inför undantagsförhållanden ska skötas gemensamt av rikets och landskapets myndigheter. För de uppgifter som avses finns en samrådsdelegation för beredskapsärenden.

Vidare stadgas i självstyrelselagen 27 § 28 p. att sådan förflyttning av i landskapet bosatta personer som avses i beredskapslagens 121 § till en ort utanför landskapet endast kan fattas med landskapsregeringens samtycke.

Genom den så kallade överenskommelseförordningen (FFS 1177/2009) fördelas behörigheten på Åland mellan Ålands polismyndighet och rikets polis. Landskapets polis ska enligt 1 § upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt utföra övriga uppgifter som hör till polisen, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag eller förordning eller bestäms med stöd av 4 §. Rikets polis ska i landskapet svara för rikets säkerhet och sköta de uppgifter som hör till skyddspolisen och centralkriminalpolisen. Enligt 6 § ska polisstyrelsen på begäran av landskapets polischef eller någon av denne förordnad tjänsteman lämna handräckning i frågor som gäller polisverksamheten i landskapet. För behandlingen av frågor som gäller tillämpningen av denna förordning finns en samrådsdelegation för Åland.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen har lämnat yttrande om förslaget till lagstiftning om reservpolisen till Inrikesministeriets polisavdelning, landskapsregeringens diarienummer ÅLR 2018/2393. De synpunkter som framfördes i yttrandet har inte tagits i beaktande varför de framförs igen.

Landskapsregeringen konstaterar att det hör till åländsk behörighet att lagstifta om reservpolis varför den nu aktuella lagstiftningen inte kommer att bli gällande på Åland. Detta anser landskapsregeringen att behöver nämnas i propositionen.

I förslaget konstateras att det finns tillfällen då användning av reservpolisen även kan förekomma på Åland. För att förtydliga när detta kan komma att ske bör det nämnas i propositionen att det kan ske vid undantagsförhållanden eller landskapets polis begär handräckning från Polisstyrelsen. I de fallen är det rikets myndigheter som beslutar vilken personal som ska användas för att utföra uppgifter på Åland.

Vidare konstaterar landskapsregeringen att beskrivningen beträffande Åland i övrigt är korrekt med undantag för det sista stycket på sidan 25. Eftersom landskapet inte har någon lagstiftning gällande reservpolis kan

inte Samrådsdelegationen för Åland fatta några beslut gällande användning av reservpolis i landskapet. Detta bör således korrigeras.

Till övriga delar har landskapsregeringen inga anmärkningar mot förslaget till lagstiftning om reservpolisen.

Minister

Nina Fellman

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist

BILAGA 2

ÄR EN LAG LÖSNINGEN PÅ PROBLEMET?



LagPM nr 1

CHECKLISTA FÖR VAL AV MEDEL FÖR DEN OFFENTLIGA STYRNINGEN

Den offentliga styrning som behövs för att vårt samhälle skall fungera kan ske med olika medel. Ett vanligt medel är styrning genom *lagstiftning* (lagar och förordningar). All lagstiftning kostar, dels för utredning och beredning dels för genomförandet. Lagstiftningsåtgärder kan i många fall ersättas med annan styrning, till exempel styrning genom *information* (PR-arbete, kampanj, standarder, avtal, osv.) eller genom *administrativa åtgärder*.

Vid val av medel för offentlig styrning skall onödiga, dyra eller ineffektiva lagstiftningsåtgärder undvikas. Lagberedningen har därför sammanställt en checklista bestående av frågor¹, vilkas svar ger vägledning vid bedömningen av om styrning behövs och om så är fallet **vilket medel som är ändamålsenligast**.

Denna checklista är utformad som en blankett där man kan skriva in svar på frågorna innan man gör en utskrift.



SYNA PROBLEMEN NOGA INNAN ÅTGÄRDER VIDTAS - DET VINNER ALLA PÅ!

VÄND!

¹ Källa: Statsrådsberedningens PM 1990:2

Lag PM 1992:1

CHECKLISTA FÖR VAL AV MEDEL

A: KLARLÄGGANDE AV PROBLEMET OCH DESS ORSAKER SAMT BEHOVET AV ÅTGÄRDER:	
1. Vad är problemet?	
1.1	Vem eller vilka kräver en förändring? Finns det motstridiga intressen?
	<p>Alarmcentralen och Ålands polismyndighet har framfört önskemål om en förändring av behörighetskraven för alarmoperatör som finns i landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (ändrad genom ÅFS 2010/98) 3 § 7 p. Enligt nuvarande text är behörighetskravet för alarmoperatörer alarmoperatörsutbildning som godkänts av landskapsregeringen.</p> <p>Kraven bör förändras så att det krävs genomgången utbildning på gymnasialnivå samt av landskapsregeringen godkänd utbildning. Ett krav på fyllda 18 år bör också ställas</p> <p>Landskapsregeringen har behandlat ärendet vid överläggning den 20 december 2018. Vid överläggningen behandlades bifogade PM ”personalförsörjning vid landskapsalarmcentralen”. Landskapsregeringen konstaterade att en förändring av förordningen och kraven ska vidtas.</p>
1.2	Vilka motiv åberopas? Kan det finnas också andra motiv? Hur konkreta är riskerna, felen, bristerna och problemen?
	En alarmoperatör har ett stort ansvar och arbetet kräver en bred kunskap inom verksamhetsområdet. En grundläggande gymnasieexamen ger en allmänbildning som är en förutsättning för yrket. Kraven bör också innefatta en åldersgräns på 18 år samt av landskapsregeringen godkänd utbildning.
1.3	Vilket är målet? Vad vill man åstadkomma? Finns det konflikter mellan olika mål?
	En gymnasieutbildning och 18 års åldersgräns utgör en bättre grund för den specifika alarmoperatörutbildningen som landskapsregeringen fastställer.
1.4	Finns det ett internationellt perspektiv på frågan (EG, EES eller internationellt fördrag)?
	Nödcentralverket i riket och SOS alarm i Sverige har båda krav på 3-årig gymnasieutbildning samt ett krav på 18 år.
1.5	Är det underlag som finns tillräckligt för en bedömning av frågan eller behövs tilläggsutredning?
	Nej
2. Behövs någon åtgärd överhuvudtaget?	
2.1	Vad händer om man inte gör någonting alls? Blir problemet större och mera akut?
	Frågan bör lösas nu. Arbetet som alarmoperatör har blivit allt mer kravfyllt och den

	utvecklingen förväntas fortsätta. Nuvarande kompetenskrav är otydliga och bör förtydligas.
2.2	Vilken utveckling av särskild betydelse för frågan kan väntas inom den närmaste tiden? Hur påverkas problemet?
	Det nya alarmoperatörprogrammet beräknas tas i bruk den 1.3.2018. Pensionärsavgångar har redan skett vilket innebär att man är i ett stort behov av att få ny personal utbildad. Det innebär att man också måste komma igång med utbildningen och rekryteringen. Behov finns att förändringen av kraven görs i skyndsam ordning.
2.3	Löser problemet sig självt med tiden? Kommer marknadskrafterna att lösa problemet?
	Nej.
2.4	Kan en önskad åtgärd ge upphov till nya problem som är lika stora eller större än de problem man vill lösa?
	Nej
B. DÅ PROBLEMET OCH DESS ORSAKER SAMT BEHOVET AV ÅTGÄRDER KLARLAGTS KAN FÖLJANDE FRÅGOR STÄLLAS:	
1.	När behövs åtgärderna? Behövs åtgärder genast? Finns det tid för ytterligare utredningar? Är behovet av åtgärder övergående?
	Behovet är inte övergående
2.	Vilka alternativa medel kan användas? Vilket medel är ändamålsenligast för styrningen? Vilket medel kostar minst, dels för enskilda dels för samhället? Vilka negativa sidoeffekter har de olika medlen? Hur passar de olika åtgärderna in i ett större samhällsligt perspektiv?
	Inga alternativa medel finns.
3.	Vad är skillnaden för samhället och enskilda mellan den önskade reformen och nollalternativet? Vilka resurser behövs och vilka effekter uppstår för samhället och enskilda om reformen genomförs respektive inte genomförs (nollalternativet)?
4.	Behövs en lag? Om behovet av lagstiftning fortsättningsvis finns uppstår nya frågor. Kontakta lagberedningen så löser vi dem tillsammans!

BILAGA 3

ÄR EN LAG LÖSNINGEN PÅ PROBLEMET?



LagPM nr 1

CHECKLISTA FÖR VAL AV MEDEL FÖR DEN OFFENTLIGA STYRNINGEN

Den offentliga styrning som behövs för att vårt samhälle skall fungera kan ske med olika medel. Ett vanligt medel är styrning genom *lagstiftning* (lagar och förordningar). All lagstiftning kostar, dels för utredning och beredning dels för genomförandet. Lagstiftningsåtgärder kan i många fall ersättas med annan styrning, till exempel styrning genom *information* (PR-arbete, kampanj, standarder, avtal, osv.) eller genom *administrativa åtgärder*.

Vid val av medel för offentlig styrning skall onödiga, dyra eller ineffektiva lagstiftningsåtgärder undvikas. Lagberedningen har därför sammanställt en checklista bestående av frågor², vilkas svar ger vägledning vid bedömningen av om styrning behövs och om så är fallet **vilket medel som är ändamålsenligast**.

Denna checklista är utformad som en blankett där man kan skriva in svar på frågorna innan man gör en utskrift.



SYNA PROBLEMEN NOGA INNAN ÅTGÄRDER VIDTAS - DET VINNER ALLA PÅ!

VÄND!

² Källa: Statsrådsberedningens PM 1990:2

Lag PM 1992:1

CHECKLISTA FÖR VAL AV MEDEL

A: KLARLÄGGANDE AV PROBLEMET OCH DESS ORSAKER SAMT BEHOVET AV ÅTGÄRDER:	
1. Vad är problemet?	
1.1	Vem eller vilka kräver en förändring? Finns det motstridiga intressen?
	Åland saknar en tillräckligt specificerad lagstiftning gällande varningsmeddelanden. Osäkerhet om vem som har rätt att förmedla varningsmeddelanden till allmänheten kan uppstå. I dagsläget stadgas endast i L1 (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet att den som har erhållit tillstånd för radioverksamhet, ..., är skyldig att på begäran av en myndighet sända ett meddelande till allmänheten, om därom är särskilt föreskrivet eller om det annars är av synnerligen viktigt allmänt intresse. Denna reglering säger ingenting om vem som har rätt att förmedla ett sådant meddelande till allmänheten. Den ger inte några befogenheter eller förhållningsregler till myndigheterna som kan behöva nå ut med ett varningsmeddelande. Ett varningsmeddelande är ofta förpliktande för allmänheten och således behöver det också finnas reglerat i lag hur och av vem varningsmeddelanden ska utfärdas. Annars kan det strida mot grundlagens 2 § 3 mom. som stadgar att all offentlig makt ska bygga på lag.
1.2	Vilka motiv åberopas? Kan det finnas också andra motiv? Hur konkreta är riskerna, felen, bristerna och problemen?
	Grundlagsmässiga motiv. Krav från myndigheterna att reglerna ska vara tydliga. Bristerna är stora då det kan handla om att rädda människoliv.
1.3	Vilket är målet? Vad vill man åstadkomma? Finns det konflikter mellan olika mål?
	Målet är att bringa klarhet i rättigheter och skyldigheter att utfärda varningsmeddelanden.
1.4	Finns det ett internationellt perspektiv på frågan (EG, EES eller internationellt fördrag)?
	Inom EU måste det finnas system för att varna allmänheten enligt EU-direktiv 82/501/EEG. I riket finns lagom varningsmeddelanden FFS 2012/466
1.5	Är det underlag som finns tillräckligt för en bedömning av frågan eller behövs tilläggsutredning?
	Utredningen är tillräcklig
2. Behövs någon åtgärd överhuvudtaget?	
2.1	Vad händer om man inte gör någonting alls? Blir problemet större och mera akut?

	Det finns risker med att inte göra någonting. Det kan betyda att varningsmeddelanden inte sänds ut trots att behov föreligger på grund av rättsosäkerhet. Detta kan i sin tur innebära fara för människor och/eller egendom.
2.2	Vilken utveckling av särskild betydelse för frågan kan väntas inom den närmaste tiden? Hur påverkas problemet?
	-
2.3	Löser problemet sig självt med tiden? Kommer marknadskrafterna att lösa problemet?
	Problemet löser inte sig självt utan det krävs en reglering i lag.
2.4	Kan en önskad åtgärd ge upphov till nya problem som är lika stora eller större än de problem man vill lösa?
	Nej
B. DÅ PROBLEMET OCH DESS ORSAKER SAMT BEHOVET AV ÅTGÄRDER KLARLAGTS KAN FÖLJANDE FRÅGOR STÄLLAS:	
1.	När behövs åtgärderna? Behövs åtgärder genast? Finns det tid för ytterligare utredningar? Är behovet av åtgärder övergående?
	De behövs genast!
2.	Vilka alternativa medel kan användas? Vilket medel är ändamålsenligast för styrningen? Vilket medel kostar minst, dels för enskilda dels för samhället? Vilka negativa sidoeffekter har de olika medlen? Hur passar de olika åtgärderna in i ett större samhällsligt perspektiv?
	Grundlagen stadgar att all offentlig makt ska baseras på lag vilket betyder att det inte finns några andra alternativ.
3.	Vad är skillnaden för samhället och enskilda mellan den önskade reformen och nollalternativet? Vilka resurser behövs och vilka effekter uppstår för samhället och enskilda om reformen genomförs respektive inte genomförs (nollalternativet)?
	Detta är en samhällsviktig lagstiftning.
4.	Behövs en lag? Om behovet av lagstiftning fortsättningsvis finns uppstår nya frågor. Kontakta lagberedningen så löser vi dem tillsammans!